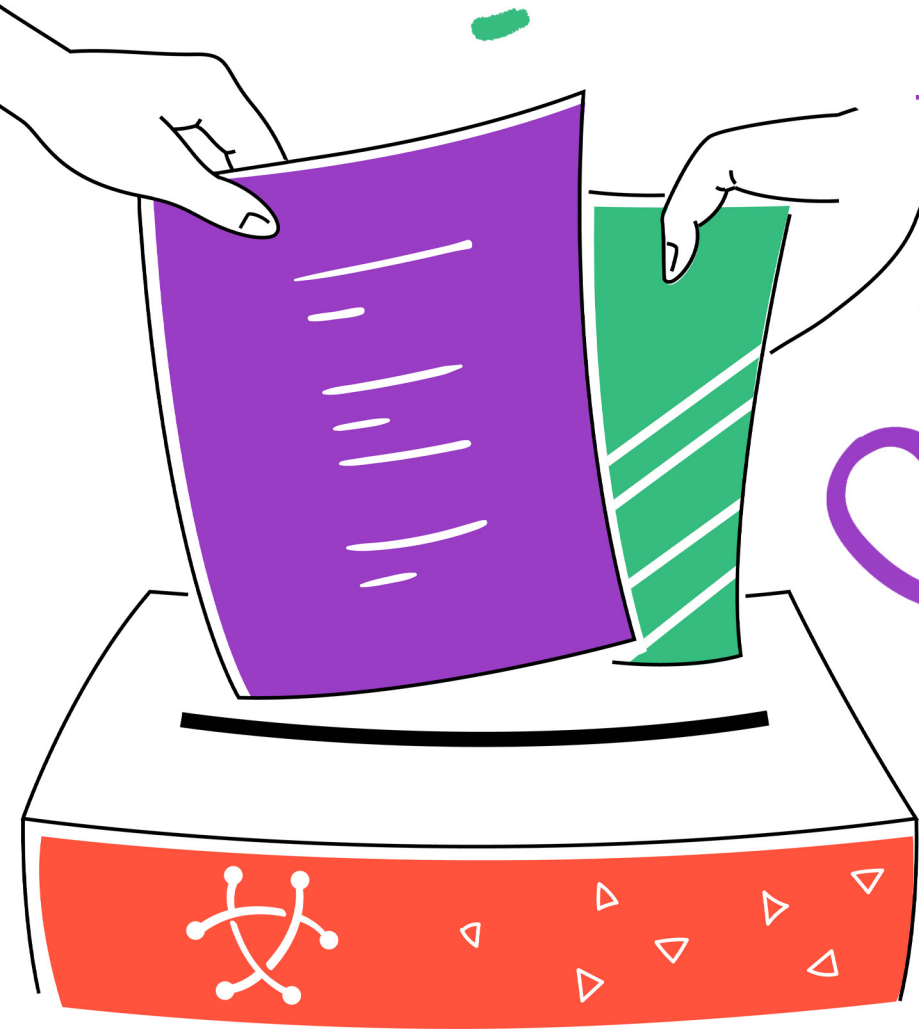

Sareen sarea
Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala
Tercer Sector Social de Euskadi

EAEko Hauteskundeak 2024

Sareen Sarearen
proposamenak eta
eskakizunak

Euskadi inklusiboagoa eta solidarioagoa eraikiz

Konpromiso soziala

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialetik gure proposamenak aurkezten dizkiegu alderdi politikoei, Garapen Jasangarriko Helburuetan (GJH) oinarrituta.

Integratzaileago izango den berdintasunezko gizarte baterantz aurrera egiteko helburua dute, pertsona guztiak euren bizitzaren eremu guztietan babestuz, haurtzarotik zahartzaroraino, eta aniztasuna, bizikidetzaren, gizarteratzea eta ekonomia sozial eta solidarioa sustatuz.

Erronkak eta erantzunak

Euskadik konpromiso bat hartu du **2030 Agenda-rekin eta GJHekin**, elkarri lotutako hiru dimentsiotako erronka globalei aurre egiteko: ingurumenekoak, sozialak eta ekonomikoak.

Erakundearen eta gizarte zibilaren arteko lankidetzaren batez ere boluntariotzaren eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundearen bidez, funtsezkoa da erronka horiei aurre egiteko, maila guztietan elkaratasuna eta parte-hartze soziala sustatuz.

Politika jasangarriak

Alderdi politikoei eskatzen diegu **proposamen sorta** hau kontuan har dezatela planeta eta giza eskubiak errespetatuko dituzten **politika jasangarriak bermatzeko**, desberdintasunen aurka borrokatuz.

Gure proposamenak **generoaren, belaunaldiarteko-tasunaren, aniztasunaren eta diskriminaziorik ezaren ikuspegiarekin** egin ditugu, eta uste dugu funtsezkoa dela alderdi politikoek ere ikuspegi bera euren programetan sartzea.

Gure proposamenek Euskadi eraldatu nahi dute eta 11 ardatz nagusiren inguruan antolatzen dira:

- 1 | Euskadiko eskubide ekonomikoak eta sozialak indartzea eta finkatzea.
- 2 | Diskriminazio mota orori aurre egitea.
- 3 | Pobreziaren aurkako eta gizarte-bazterkeriaren prebentziorako politikak indartzea.
- 4 | Etxebizitzarako eskubidea bermatzea.
- 5 | Osasunerako eskubidea bermatzea, baliabide soziosanitarioak handitzea eta buru-osasuneko politikak sustatzea.
- 6 | Garapenerako lankidetzarako politikak indartzea.
- 7 | Genero berdintasuna sustatzea.
- 8 | Hezkuntza unibertsalerako eskubidea bermatzea.
- 9 | Elkarrizketa zibila, gobernantza, parte hartzea eta boluntariotza sustatzea.
- 10 | Hirugarren sektoreko jasangarritasuna indartzea eta babestea.
- 11 | Garapen jasangarriarekin koherenteak diren politikak.

Euskadiko eskubide ekonomikoak eta sozialak indartzea eta finkatzea

1

Euskadiko eskubide ekonomikoak eta sozialak indartzea eta finkatzea

- **Zainketen Aldeko Euskal Ituna:** Euskadiko Elkarrizketa Zibileko mahaiko hitzarmenaren garapenarekin eta zehaztapenarekin aurrera egiteko beharrezkoak diren ekimenak edo lege- eta araudi-aldaketak onartzea.
- **Enpleguaren 2023ko abenduaren 21eko 15/2023 Legea garatzea,** pertsona guztiek enplegu duina, inklusiboa eta kalitatezkoa izateko duten eskubidea sustatzeko.
- **Kontziliaziorako eta mendekotasunarekiko arretarako politikak garatzea.**
- **Irisgarritasun unibertsalaren** arloko lege-aginduak behar bezala betetzea
- **Arrakala digitala murrizteko politika publikoak** ezartzea.
- **Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei** buruzko Hitzarmenean (NBE) aitortuta dagoen **bizitza independentearen ereduaren** araudia sustatzea
- **Kontratazio publikoan klausula sozialak eta ingurumenekoak** txerta daitezen sustatzea.
- **Familiei Laguntzeko lege berri bat egitea** familia-politikan aurreratuago dauden Europar Batasuneko herrialdeekin bat egiteko.
- Berriki onartutako **Haur eta Nerabeen Legea erabat garatzea eta Haur Bermearen Euskal Estrategia** sustatzea.
- **Adinekoen eskubideak babesteko eta sustatzeko** legedia bultzatzea.

Diskriminazio mota orori aurre egitea

Diskriminazio mota orori aurre egitea

- Eusko Legebiltzarrean **Tratu berdintasunari eta Diskriminazio Ezari buruzko Euskal Legea** onartzea.
- **Dibertsitatearen kudeaketa positiborako eta gizarteratzea sustatzeko bizikidetarako politikak** garatzea.
- **Gorroto-diskurtsoren edozein adierazpeni aurre egiteko** neurriak ezartzea.
- **Elkartasunean, erantzunkidetasunean, pluralismoan, giza eskubideetan eta berdintasunean oinarritzen den bizikidetzakultura sustatzea**, sexuagatiko, sexu-orientaziogatiko, adinagatiko, arrazagatiko, desgaitasunagatiko, buruko gaixotasunagatiko edo familia-osaeragatiko diskriminazio mota oro arbuiatzen duena.

Pobreziaren aurkako eta gizarte-bazterkeriaren prebentziorako politikak indartzea

Pobreziaren aurkako eta gizarte-bazterkeriaren prebentziorako politikak indartzea

- **Pobreziari, bazterkeriari eta desberdintasunei aurre egitea ikuspegi global eta integraletik**, errealitate horien ondorioetan ez ezik, egiturazko arazoietan ere esku hartuz.
- **Arlo ekonomikoan, zergen arloan eta lan-arloan ezarritako neurri guztiek inpaktu sozial positiboa dutela**, aurrerakoak eta sozialki birbanatzaileak direla eta Euskadin dauden desberdintasunen maila murrizten laguntzen dutela ziurtatzea.
- **Pobreziaren, Bazterkeriaren eta Desberdintasun Sozialen aurkako ituna sinatzea**, pobrezia- eta bazterkeria-arriskuan dauden pertsonen eta haur-pobreziaren tasa murrizteko, guraso bakarreko familien pobreziaren tasa murrizteko eta 2030erako desberdintasunen indizea murrizteko helburuarekin.
- **Bidezko fiskalitatea sustatzeko zerga-erreforma**. Zerga-sistemak gizarte-politiken estaldura eta inpaktua handitzeko, ekonomiaren trantsizio ekologikoaren prozesuan laguntzeko eta desberdintasunak murrizteko baliabideak sortzen direla bermatu behar du. Halaber, modu eraginkorrean jardun behar du iruzurraren, zerga-ihesaren eta zergak ordaintzea saihestearen aurka, bai Euskadin, bai kanpoan.
- **Pobreziari aurre egitea, kontrol-mekanismoak ezarriz**, funtsezko zerbitzu publikoetako operadoreek (elektrizitatea, gasa, ura, telefonoa) diru-iturri baxuak dituzten familientzako ezinezkoak diren tarifak ezar ez ditzaten, eta bazterkeria-arriskurik handiena duten familientzako lagunak emanez.

Etxebizitzarako eskubidea bermatzea

Etxebizitzarako eskubidea bermatzea

- **Etxebizitzari buruzko 2015eko ekainaren 18ko 3/2015 Legearen garapena sustatzea, Euskadiko gizarteak etxebizitza duina, egokia eta irisgarria izateko duen eskubidea bermatzeko.** Etxebizitza duin bat izatea, pilaketak, irisgarritasun falta eta pobrezia energetikoa saihestuz, eta etxebizitzaren bizigarritasuna, segurtasuna eta osasun-egoera bermatzea (Haur eta Nerabeen Legearen 59. artikulua).
- Beharrezkoak diren lege-erreformak sustatzea eta **etxebizitza-eraikinetan irisgarritasun unibertsalerako jarduketak bermatzeko** beharrezkoak diren konpentsazio-neurriak ezartzea, bereziki igogailuen instalazioari dagokionez, pertsona guztiek baldintza berdinak izan ditzaten irisgarritasunari dagokionez.
- Tresna eraginkorrak eskaintzea **mol-dagarritasuna, onargarritasuna, eskuragarritasuna eta irisgarritasuna bermatzeko**, eta, hala, etxebizitza duin eta egokia izateko giza eskubidea bermatzeko, desgaitasuna eta/edo mugikortasun-urritasuna duten pertsonena barne.
- Administrazio publikoak **etxebizitzaren parkea birgaitzeko eta mantentzeko eta lehentasun gisa alokairu sozialeko etxebizitzak sustatzeko** egindako ahaleginak handitzea, lurzoru publikoaren erreserbaren bermearekin.
- Konpromiso sendoa hartzea **etxebizitza-bazterkeria egoerak eta arriskuak prebenitzeko eta hautemateko, eta etxegabeen egoerarekin eta infraetxeekin amaitzeko.**

Osasunerako eskubidea
bermatzea, **baliabide**
soziosanitarioak handitzea
eta **buru-osasuneko**
politikak sustatzea

**Osasunerako eskubidea bermatzea,
baliabide soziosanitarioak handitzea
eta buru-osasuneko politikak sustatzea**

- **Osasun-sistemaren estaldura eta irisgarritasun unibertsala bermatzea**, berdintasuna bermatuz arretan, kolektiborik zaurgarrienen kasuan bereziki, eta, une hauetan, lehen arreta indartuz.
- **Euskadin Buruko Osasuneko Estrategia garatzea** giza eskubideen eta prebentzioaren ikuspegitik, ikuspegi hori aplikatzeko baliabideak eta aurrekontuaren hornikuntza handituz.
- Herritar guztiei **psikologiako eta psikiatriako profesionaln arreta espezializatua** eskaintzea, modu unibertsalean eta dohainik.
- **Hirugarren Sektore Sozialaren lan-kidetza sustatzea** osasun-arloan eta osasun-politikak zabaltzea.
- **Arlo sozialaren eta osasun-arloaren arteko koordinazioa indartzea.**
- **Mendekotasunen arretarako sarea indartzea**, prebentzio-zerbitzuetako, tratamenduko, kalteak murrizteko eta gizarteratzeko zerbitzuen bidez, drogen kontsumoarekin edo substantziarik gabeko beste mendekotasun batzuekin arazoak dituzten adin guztietako pertsonentzat, haien familientzat eta haien komunitateentzat.
- **Nahi ez den bakardadeari aurre egitea** adin eta egoera guztietan, modu goiztiarrean, prebentiboan eta belau-naldien artean.
- **Osasun-sistemaren digitalizazio-estrategia** herritar guztien beharretara egokitzea.

Garapenerako lankidetzarako politikak indartzea

- Onartu berri den **Lankidetzarako eta Elkartasunerako 2024ko otsailaren 15eko 3/2024 Legea bete dadin sustatzea**. Nazioarteko lankidetzak da gizakiok ditugun erronka globalei, giza eskubide unibertsalak bermatzeko beharrari eta herrialdeen arteko desberdintasunen hazkundera dakarren erronkari emandako erantzun solidarioa.
- **Aurrekontuaren %0,7 bermatzea garapenerako lankidetzaren politika publikoak indartzeko**, legean ezartzen den moduan. EHSSeko erakundeekin eta sareekin hitz egitea eta aurrekontu-aurrerapen hori bideratzeko eta kanalizatzeko bide-orria adostea.
- **Eraldaketa Sozialerako heziketa edo biztanleria osoarentzako heziketa artikulatzea** hezkuntza-sistemarekin eta beste politika batzuekin, herritar-tasun kritikoa, solidarioa, tolerantzia, ahaldundua, antolatua eta prestatua goa sustatzeko sinergiak eta estrategiak sortuz, mundu interkonektatu honetako giza garapen jasangarriaren erronkei aurre egiteko.
- EHSSa eta, zehazki irabazi asmorik gabeko **GGKEak, lankidetzarako politika publikoaren protagonistak izan behar direla aintzat hartzea**. Hala-ber, beharrezkoa da lankidetzarako eragileen errealitatea indartzea.

Genero berdintasuna sustatzea

Genero berdintasuna sustatzea

- **Politika publikoetan genero-berdintasunaren ikuspegia** erabat aplikatzen dela bermatzea.
- **Erantzukizun partekatua eta zaintzen erantzunkidetasuna sustatzea**, arlo horretan sustatzeko ekintzen inpaktu erreala baloratuz.
- **Familiako eta laneko bizitza kontziliatzeko** programa eta jarduketa errazak sustatzea.
- **Genero-indarkeriaren aurka borroka egiteko politika publikoak** diseinatzea, **Hirugarren Sektore Sozialaren ezagutza eta esperientzia kontuan hartuta**.
- Desgaitasun fisikoa, adimenduna edo sentesorialagatik; buru osasuneko arazoengatik; edo jatorriagatik zein beste arrazoiengatik **emakumeek pairatzen duten askotariko diskriminazioen aurka borrokatzea**.
- **Soldata-arrakalarekin amaitzea**, lan-merkatuaren diskriminazioa eta desberdintasuna minimizatzen.
- **Indarkeria matxistaren arretarako zerbitzuak** buruko osasun-arazoak edo desgaitasuna dituzten, edo bazterkeria-egoeran edo beste egoera batzuetan dauden **emakumeen beharretara egokitzea**.
- **Hezkuntzaren arloan indarkeria matxistaren aurkako** eta berdintasun errealaren balioetan hezi ahal izateko **politika publikoak sustatzea**.
- Euskal Autonomia Erkidegoan onartu berri den **Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 2030 Estrategian** ageri diren neurrien garapenean **Hirugarren Sektore Sozialak parte hartzen duela bermatzea**.

Hezkuntza unibertsalerako eskubidea bermatzea

8

Hezkuntza unibertsalerako eskubidea bermatzea

- **Hezkuntza inklusiboaren, parekidearen, berritzailearen eta kalitatezkoaren eskubidea bermatzea**, beharrezko baliabideak eta laguntzak hornituz, eta laguntza-beharrak dituzten pertsona guztien gizarteratze errealerako eta eraginkorrerako irisgarritasun-baldintza unibertsalak bermatuz. Pertsona autonomoak eta espiritu kritikoa dutenak formatzea aukera-berdintasunean.
- **Hezkuntza-sistema publiko eta doakoa bermatzea** pertsona bakoitzak kalitatezko hezkuntzarako sarbidea izan dezan, behar dituen laguntza guztiekin, bere jatorria edo egoera edozein dela ere.
- **Bereizketa-modu guztien aurka egiteko Hezkuntza Inklusiborako Euskal Plana ezartzea.**
- **Hezkuntza-proiektu komunitarioak sustatzea**, gizarteko eragile guztiek parte hartzeko.
- **Hirugarren Sektore Sozialak garatzen dituen hezkuntza-proiektu berritzaileak sustatzea** hezkuntzako aisialdian, hezkuntza arautuan zein gizarteratzean eta laneratzean.
- **Bizitza osoan zeharreko ikaskuntza sustatzea**, hau da, derrigorrezko hezkuntza-etapatik harago.
- **Irakasleek dibertsitatearen arloko balioetan eta metodologietan oinarritutako prestakuntza** egokia dutela bermatzea.
- **Babeserako eta ongizaterako koordinatzailearen** figura garatzea hezkuntza-arloan.

Elkarrizketa zibila, governantza, parte hartzea eta boluntarioritza sustatzea

Elkarrizketa zibila, gobernantza, parte hartzea eta boluntarioritza sustatzea

- Hirugarren Sektore Sozialak elkarrizketa zibilerako hizlari legitimo gisa duen rola indartzea erakundeetatik. Erakunde publikoen eta Hirugarren Sektore Sozialeko sareen eta erakundeen arteko elkarrizketa zibil erreal eta eraginkorra, eta lankidetzaren sustatzea politika publikoen diseinuan, jarraipenean eta ebaluazioan.
- Tokiko, aldundiko eta erkidegoko organoetan **haurrek parte hartzeko kanal egonkorak indartzea eta finkatzea.**
- **Boluntarioritzaaren eta gizarte-partaidetzaren** balioaren gainean **sentsibilizatzea** hezkuntza-arloan.
- 2025-2029 aldirako Boluntarioritzaren Euskal Estrategiaren garapena sustatzea.
- Boluntarioen eta hirugarren sektore sozialeko erakundeen eta sareen sustapenean bidez **elkartasun-politikak eta parte-hartze sozialerakoak** garatzea.
- **Boluntarioritzari eta parte-hartzeari** buruzko ikerketa sustatzea.
- **Herritarrak** hezteko eta garapen jasangarrirako **ekintzak** sustatzeko balioa duen elementu gisa bultzatzea boluntarioritza-ekintza.

Hirugarren sektorearen jasangarritasuna indartzea eta babestea

10

Hirugarren sektorearen jasangarritasuna indartzea eta babestea

- **Lankidetzaren publiko-sozialerako eredu egonkorra definitzea**, herrialdearen finantzaketa-eredu publikoa, gardena, irizpide homogeneoak dituen eta hiru herrialdeen artean partekatua izateko.
- **Finantzazio tresnen funtzionamendua hobetzeko beharra**, batez ere, diruz lagundu daitekeen ereduarena. **Justifikazio sistema azkarragoak ezartzea**, kostu-sistema sinplifikatuen bitartez, kudeaketa-gastuak eta karga administratiboa murrizteko.
- Zergadunek “interes sozialeko beste helburu batzuetara” bideratzen dituzten **PFEZko funtsen kontura Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialeko erakundeei dirulaguntzak banatzeko eredu bat bermatzea**.
- Enpresek haien borondatez **Sozialte Zergen %0,7 gizarte-erakundeek garatzen dituzten programetara** bideratu ahal izatea.
- **Gizarte Itunaren Dekretua ezartzea**, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemako erantzukizun publikoko zerbitzuetarako, **hiru lurralde historikoetan orientazio koherentearekin**.
- **Kontratazio publikoa** inspiratu behar duten **printzipio eta irizpide sozialak** sustatzea.
- Ustekabeko krisien aurrean malgutasuna eta erresilientzia bultzatzen duten **gizarte-erakundeentzako erreserba-funtsak eta erreskatte-funtsak** sor daitezkeen bultzatzea.

Garapen jasangarriarekin koherenteak diren politikak

11

Garapen jasangarriarekin eta 2030 Agendaren helburuekin koherenteak diren politikak

- **Politika publikoen koherentzia**, desberdintasunen aurkako borrokan, ikuspegi kausaletik, integralrik, eraldatzaitetik eta ingurumenarekiko ikuspegi jasangarritik ere.
- **Eredu ekonomikoa aldatzea, garapen jasangarrira eta pertsonekin eta garapen sozialarekin konprometituta** dauden sektore produktiboetara jotzeko.
- **GJHak betetzen direla bermatzea**, pertsonak zaintzea eta planeta zaintzea uztartzen dituzten helburu egiaztagarriekin.
- **Ekonomia Sozial eta Solidarioa sustatzea**, ekonomia ulertzeko beste modu baten gisan, enplegu solidarioa, inklusiboa eta kalitatezkoa sustatuz.
- **GJHen aldeko Euskal Aliantzan** ezarritako konpromisoak sustatzea.
- **Kontratazio publiko arduratsua sustatzea**, politika publikoak bultzatzeko tresna indartsua baita.
- **Gizartearen gobernantza eta parte-hartzea sustatzea**, bizitzaren aldeko itun sozial handi horretan.
- **Hirugarren sektore sozial a erronka demografikoari aurre egiteko politikan parte har dezan eta lankidetzan aritu dadin** sustatzea, 2030rako Erronka Demografikorako Euskal Estrategiarekin bat eginez.
- **EAEko aurrekontuak** erabiltzea **2030 Agendaren** printzipio eraldatzaileak garatzeko.

A large number '10' is formed by thick, multi-colored threads. The '1' is made of purple and blue threads, while the '0' is made of green, yellow, orange, and red threads. The threads are bundled together to create a textured, three-dimensional effect. The number is set against a background of a faint, grey silhouette of a person with arms raised, suggesting a celebratory or community theme.

10

Sareen sarea

**Hamarkada bat sareak
ehuntzen**

*Una década tejiendo
redes*